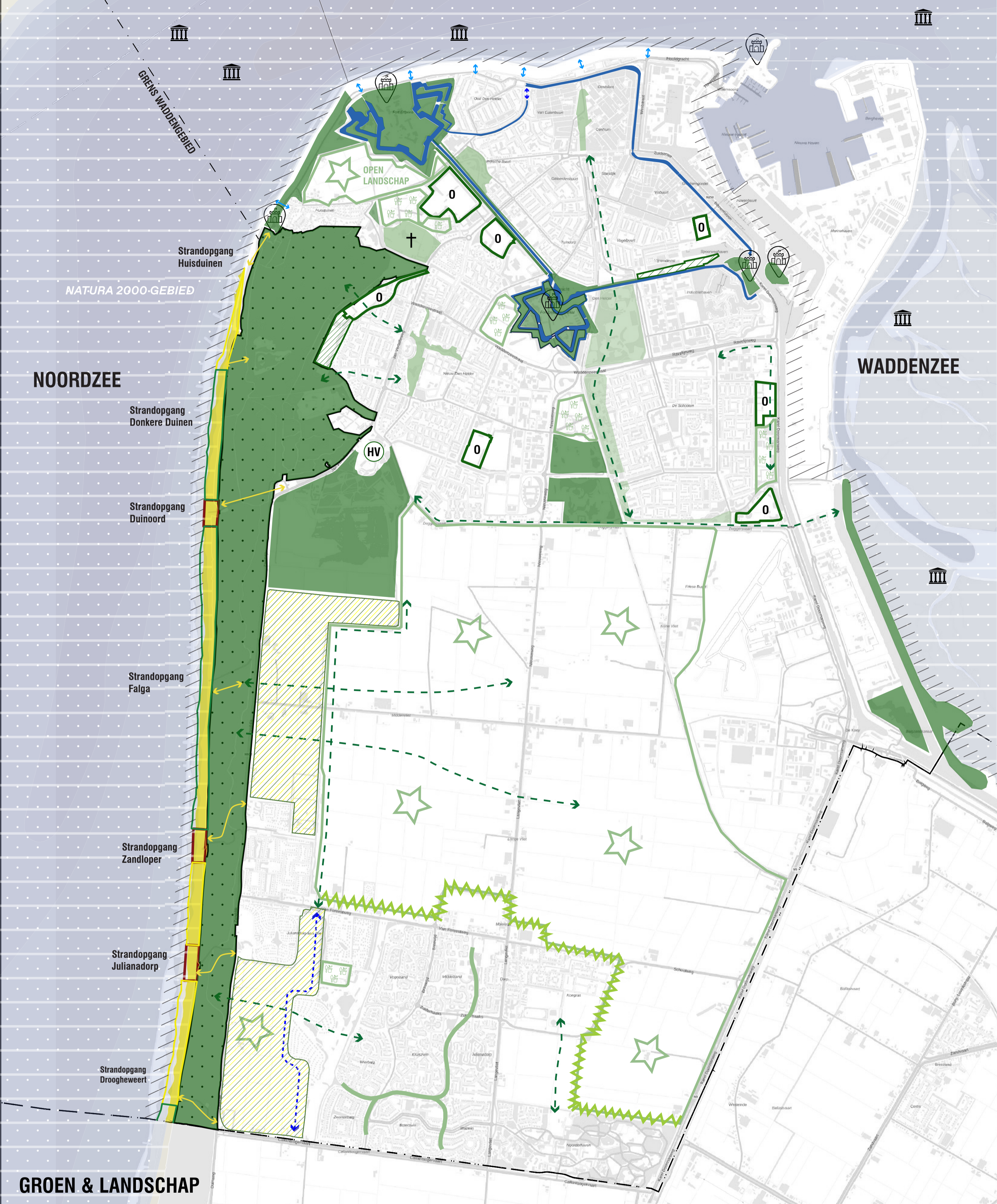

An aerial photograph showing a coastal town and a vast field of colorful tulips. The town is built on a peninsula, with a sandy beach and the ocean to the left. The tulip fields are arranged in a grid pattern, with various colors including red, yellow, green, and purple. The sky is blue with some clouds.

Thematische uitwerking Groen & Landschap

GROEN & LANDSCHAP

STRAND, INCLUSIEF STRANDZONERING

NATUURSTRAND
 SEIZOENSTRAND
 RECREATIESTRAND

STRANDOPGANG + NAAM

DIJKOPGANG

GEREALISEERD NNN - GEBIED

GEREALISEERD NATURA 2000 GEBIED

DUURZAAMHEIDSCENTRUM DE HELDERSE VALLEI

ZEEGEBIED MET NATURA 2000 STATUS

OPEN LANDSCHAP

UNESCO WERELDERFGOED

PARKGROEN

STELLING DEN HELDER

FORTEN STELLING DEN HELDER

SPORTPARK / GEBIED

VOLKSTUINEN

BEGRAAFPLAATS

REALISEREN NATUUR / LANDSCHAP

REALISEREN GROENE / ECOLOGISCHE VERBINDING

REALISEREN OPPERVLAKTEWATER

VERSTERKING WATERKERING

VERBETEREN RELATIE OPEN LANDSCHAP

INTEGRALE ONTWIKKELING BINNENDUINRAND

Groen & landschap

Groenstructuur

We zetten in op een duidelijke groenstructuur in de gemeente, waarbij de landschappen die de structuur en het karakter van de gemeente Den Helder bepalen een groenfunctie hebben voor de hele gemeente en ook interessant moeten zijn voor bezoekers uit de regio en van ver weg. Hierbij gaat het om het kustlandschap, inclusief het duingebied, de Noordzee en de Waddenzee, die allen een status als beschermd natuurgebied hebben, het polderlandschap en De Stelling Den Helder, inclusief De Nollen en park Quelderduijn. Voor alle buurten en wijken zetten we in op goede verbindingen naar de stadsrand, om op een eenvoudige manier het landschap en open buitengebied beleefbaar te laten zijn. De huidige hoofdgroenstructuur versterken we verder, door optimalisatie van ecologische, cultuurhistorische en esthetische waarden.

Hierbij zetten we in op versterking van de verbinding tussen deze gebieden, met name de oost-west structuur tussen Noordzee en Waddenzee. Door de ligging van de gemeente Den Helder op een schiereiland zijn veel natuur- en groengebieden in noord-zuid richting georiënteerd. Hetzelfde geldt voor veel verbindingen, zoals de drie belangrijkste toegangswegen richting Den Helder en de spoorverbinding. Een belangrijke kans om de aanwezige hoofdgroenstructuur te versterken is het inzetten op betere oost-west verbindingen, met een combinatie van groen en recreatieve en ecologische routes. Kansen om hier op in te zetten liggen bijvoorbeeld op verbindingen via De Stelling, de Doggersvaart en de Van Foreestweg/Schoolweg. Dit levert een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit, door grote(re) groengebieden in de gemeente beter met elkaar te verbinden.

In iedere wijk is 'parkgroen' aanwezig, waar inwoners relatief dicht bij huis een groter aaneengesloten groengebied vinden waarin zij kunnen recreëren, bewegen/sporten en/of de hond kunnen uitlaten. Het huidige parkgroen binnen de wijken (Stadspark en Timorpark in Stad binnen de Linie, Duinpark en Kreekpark in Nieuw Den Helder, Rehorstpark en Schooterduinpark in De Schooten en de Groene Slenk in Julianadorp) wordt in stand gehouden en waar mogelijk kwalitatief verbeterd. Aan de oostzijde van Julianadorp voegen we als onderdeel van de ontwikkeling van Julianadorp-Oost nieuw parkgroen toe, om de inwoners van het Oude Dorp en Willem-Alexanderhof een passende voorziening te bieden. Hierbij zal tevens de aansluiting worden gemaakt met Noorderhaven, waar al een grote hoeveelheid groen te vinden is. Den Helder kent twee begraafplaatsen: de Algemene begraafplaats Den Helder en de Rooms-Katholieke begraafplaats Sint Jozef. Beiden zijn gelegen in de Huisduinerpolder tussen Huisduinen en Nieuw Den Helder. De begraafplaatsen zijn waardevolle groene plekken in de stad en zien we als onderdeel van het parkgroen, met de bijzondere functie van begraven en herdenken. Sommige delen van de Algemene begraafplaats, waaronder de aula, het reinigingshuisje en een aantal graven, hebben bovendien monumentale of historische waarde, die vragen om bescherming en behoud.

In de buurten streven we naar een bewuste vormgeving van zogeheten 'buurtgroen', kleinschalig groen in de vorm van perken en plantsoenen, bomen in de straat of zelfs geveltuintjes of groene daken. Groen in de buurt heeft een belangrijke rol op het gebied van het aantrekkelijker maken van de buurt, het bijdragen aan leefbaarheid en gezondheid, het bijdragen aan biodiversiteit en, zeker met het oog op de toekomst, het bijdragen aan de klimaatbestendigheid van buurten. Alle buurten in de gemeente vragen om een klimaatbestendige inrichting in 2040, om voorbereid te zijn op klimaatverandering, met meer kans op extreme weersomstandigheden. Hierin speelt extra groen en water in de buurt een belangrijke rol, door regenwater de ruimte te bieden en vast te houden bij extreme buien en extra verkoeling te bieden bij grote hitte. Wadi's en verlaagde delen in het groen helpen om water langere tijd vast te houden, wat helpt om de openbare ruimte beter bestand te maken tegen droge periodes. Waar nodig wordt de openbare ruimte hierop aangepast bij toekomstig onderhoud, waarbij ook kansen voor extra groen en water worden bekeken. De dichtbebouwde buurten in Stad binnen de Linie hebben hierbij de meeste prioriteit.

We nemen behoud en uitbreiding van ons bomenbestand en verbetering van de kwaliteit van de bestaande en toekomstige bomen als uitgangspunt. De bomen worden ingezet om diverse functies te vervullen zoals verbetering van de biodiversiteit, het leveren van een bijdrage aan de klimaatdoelen en het creëren van een leefbare en aantrekkelijke stad.

Noordzee & Waddenzee

Den Helder wordt als schiereiland omringd door de zee en kent drie kusten: ruwweg de Noordzee in het westen, het Marsdiep in het noorden en de Waddenzee in het oosten. Officieel is overigens sprake van twee zeeën, aangezien het Marsdiep onderdeel is van de Waddenzee. Zowel de Noordzee als Waddenzee hebben status als Natura 2000 beschermd natuurgebied.

De Noordzeekust speelt vooral een belangrijke rol qua recreatie en toerisme, met het zandstrand dat vanaf de zuidgrens van de gemeente bij Julianadorp doorloopt tot aan Huisduinen. De Noordzee zal in de toekomst een belangrijke rol spelen voor het grootschalig offshore opwekken van duurzame energie, maar dit zal verder op de Noordzee, buiten de gemeentegrenzen, plaatsvinden. Gezien de rol die Den Helder hierin wil spelen blijven de (bestaande) vaarroutes tussen Den Helder en de Noordzee wel van groot belang, naast de recreatieve- en natuurwaarden van de Noordzee.

Ter hoogte van Huisduinen gaat de Noordzee over in de Waddenzee, een ondiepe zee bestaande uit zeegeulen en met eb droogvallende zandplaten en kwelders. Dit bijzondere landschap, dat van Den Helder doorloopt tot langs de kust van Denemarken, geniet bescherming als UNESCO werelderfgoed. De gemeente Den Helder is een belangrijke toegang tot dit werelderfgoed. De Waddenzee biedt hiermee belangrijke recreatieve en toeristische kansen voor Den Helder en de komende jaren werken we verder aan het toegankelijk en beleefbaar maken van de Waddenzee vanuit Den Helder.

Voor de haven van Den Helder betekent de beschermde status van de Waddenzee dat kansen om verder uit te breiden zeer beperkt zijn. Het zo goed mogelijk gebruiken van de aanwezige ruimte is hiermee van groot belang om economie samen te laten gaan met natuur en landschap. Het diepe zeegat het Marsdiep zorgt voor een goede toegang naar en van de haven van Den Helder.

Kustlandschap

De beleefbaarheid van de ligging aan drie kusten wordt verder versterkt. Hierbij wordt bescherming tegen de zee niet uit het oog verloren, maar wordt juist gestreefd naar versterking van het landschap en waterveiligheid: zogeheten waterveiligheidslandschappen.

De binnenduinrand willen we in stappen gaan verbreden met extra duinnatuur en -landschappen. Een voorbeeld is de transformatie van enkele afgestoten velden van sportpark Streepjesberg in Nieuw Den Helder. Doel van deze verbreding is een versterking van landschap, natuur en waterveiligheid. Hierbij kan het toevoegen van extra duinnatuur fungeren als een buffer voor de kwetsbare Natura 2000 gebieden in de binnenduinrand, die onder druk staan als gevolg van een te hoge depositie van stikstof. Daarnaast zorgt het voor een betere zonering en minder recreatieve druk op deze kwetsbare natuur. Op sommige plekken is er beperkt ruimte voor menging van functies passend bij/in de omgeving, zoals landbouw in de Koegraspolder en wonen/recreatie aan de westrand van Nieuw Den Helder en Julianadorp.

Huisduinen, de Grafelijkheidsduinen en het deel van Nieuw Den Helder ten oosten van Jan Verfaillweg hebben een verleden als verdwenen Waddeneiland. Deze historie van het landschap is momenteel bijna niet zichtbaar, maar bieden kansen om een aantrekkelijk landschap te realiseren waar structurerende elementen weer zichtbaar worden. De transformatie van Nieuw Den Helder, waarbij de aansluiting van de wijk op het aanliggende duinlandschap een belangrijk onderdeel is, biedt hiervoor goede kansen.

Verantwoordelijkheid voor de versterking van de Helderse Zeewering ligt bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Een robuuste zeedijk biedt waterveiligheid voor de komende 200 jaar. Tevens biedt een versterking en verbreding van de dijk ruimte voor multifunctioneel gebruik, waarbij Den Helder streeft naar ontwikkeling van het 'Dijkkwartier' met wonen op de dijk (en daarmee versterking van de ontwikkeling van het Stadshart) en plaatsing van de Seasaw (icoon op de dijk). Gemeente en HHNK onderzoeken samen met Woningstichting Den Helder de mogelijkheden voor deze multifunctionele ontwikkeling.

Aan de Waddenkust streven we naar een verbinding voor langzaam vervoer vanuit De Schooten over het Noordhollands Kanaal naar de naastgelegen Waddenkust. Hiermee worden onder andere 't Kuitje en de uitkijktoren bij de broedrots veel beter te bereiken en te beleven vanuit de stad. Deze verbinding draagt ook bij aan de aantrekkelijkheid van De Schooten als woonwijk binnen de gemeente. Hierbij

wordt de natuur van de Waddenzee versterkt met een aantal natuurontwikkelingen rondom Oostoever, zoals de broedrots en het natuurlijker maken van de spuiwatergang. Ook deze ontwikkelingen dragen bij aan het beter beleefbaar maken van de Waddenzee vanuit Den Helder.

Polderlandschap

Het open en ruime landschap met verre zichten is kenmerkend voor de gemeente Den Helder en een belangrijke waarde voor inwoners. De Koegraspolder en Huisduinerpolder zijn bepalend voor deze waarde, hoewel beiden verschillend in gebruik en karakter.

De Huisduinerpolder is een historische, kleinschalige polder die vooral gekenmerkt wordt door kleinschalig agrarisch gebruik en natuur. Het landschap van de polder wordt begrensd door het monumentale fort Erfprins, vuurtoren De Lange Jaap, de dijk en het dorp Huisduinen. Ook Sportpark De Linie en de begraafplaats liggen historisch gezien in de Huisduinerpolder. Aan deze zijde is het polderlandschap slechts weinig meer te beleven. We hebben de ambitie om beide delen meer tot een landschappelijke eenheid te maken.

De Koegraspolder is een relatief jonge polder, met een grootschalige opzet van lange wegen en sloten. De Koegraspolder kenmerkt zich vooral door het weidse, open landschap met lange, ononderbroken zichtlijnen. Door de concentratie van (agrarische) bebouwing op bouwblokken zetten we in op behoud van het open karakter van de polder. In het seizoen zijn ook de bloeiende bollenvelden, als uiting van het overheersende gebruik van de polder door de bollensector, een belangrijke karakteristiek.

Beide polders behouden hun open karakter en de landschappelijke waarde hiervan wordt beschermd. Door middel van de aanwezige open landschappen blijven Julianadorp en Huisduinen fysiek van de stad Den Helder gescheiden. Hierdoor blijven Julianadorp en Huisduinen herkenbare, eigen kernen binnen de gemeente, met een eigen identiteit en ontwikkeling.

De Stelling Den Helder

De Stelling verbindt als linielandschap in het hart van Den Helder de aanliggende wijken (Stad binnen de Linie, Nieuw Den Helder, De Schooten) aan elkaar. Door het groene karakter van De Stelling groeien de wijken niet fysiek aan elkaar vast en de combinatie van groen en cultuurhistorie biedt belevingswaarde voor zowel inwoners als bezoekers. Het bijzondere (cultuur)landschap van De Nollen ligt tegen het linielandschap van De Stelling Den Helder aan, maar beide gebieden hebben nog weinig samenhang. We zetten in op het versterken van de samenhang tussen beide gebieden. Het bijzondere Nollengebied willen we meer zichtbaar maken vanuit de omliggende wijken en Station Zuid. Park Quelderduijn hangt fysiek samen met het linielandschap van De Stelling, maar heeft momenteel een weinig uitgesproken karakter. Het parkgroen is centraal gelegen in Den Helder en heeft een functie voor alle omliggende wijken. We zetten in op een duidelijker profiel van het groen en het park als geheel. Aan de westzijde van het park liggen er kansen om in te zetten op een natuurlijke, groene verbinding tussen het Rehorstpark in De Schooten en De Linie. Aan de oostzijde blijft er ruimte voor recreatie, maar de schaal van het park biedt ook ruimte om extra sportvoorzieningen toe te voegen. Deze oostzijde biedt ook ruimte voor het (incidenteel) organiseren van grote(re) evenementen.

We zetten in op het verbinden van de verschillende onderdelen van De Stelling tot één rondje Stelling, een aansluitende fiets-, wandel- en vaarroute langs alle elementen van De Stelling. De ontbrekende schakel in De Stelling, tussen Fort Dirksz. Admiraal en Fort Westoever, willen we in de toekomst toevoegen aan De Stelling en ook aansluitend inrichten. Met de transformatie van de Spoorweghaven/Westoever-Noord wordt ingezet op het herstellen van de linie in dit gebied. Om de vaarroute over De Stelling volledig doorvaarbaar te maken is een aanpassing van een aantal bruggen op de route nodig. Bij toekomstige vervanging/groot onderhoud wordt rekening gehouden met deze ambitie.

Op een aantal plekken is de historische structuur en/of het historische landschap van De Stelling in de loop der jaren verdwenen of onzichtbaar geworden. Een voorbeeld hiervan is de contour van Fort Dirksz. Admiraal, die momenteel niet zichtbaar is in het landschap. Gezien het belang van De Stelling als cultuurhistorische en landschappelijke structuur voor Den Helder zetten we op deze plekken in op landschapsherstel. Kansen daartoe grijpen we waar mogelijk aan, bijvoorbeeld via meekoppelkansen bij (her)ontwikkeling in het gebied en het benutten van subsidiekansen.

Natuurgebieden

In de gemeente bevindt zich een aantal bijzondere natuurgebieden, zoals de Grafelijkheidsduinen, de Donkere Duinen, de Waddenzee en De Nollen. De provincie heeft deze gebieden aangewezen als NNN (Natuur netwerk Nederland). De duinstrook, de Waddenzee en de Noordzee zijn daarnaast door de Europese Unie ook aangewezen als Natura 2000 gebieden.

De duinen van Den Helder tot Callantsoog bestaan uit diverse leefgebieden zoals duinheiden met kraaiheide, duinbossen, duinvalleien en blauwgraslanden. Deze leefgebieden herbergen een opmerkelijke rijkdom aan plant- en diersoorten. De biodiversiteit staat echter onder druk door vergrassing en recreatie. De natuurgebieden zijn zeer in trek bij recreanten en dragen om die reden bij aan de leefbaarheid van Den Helder. Om beide functies te handhaven wordt zonering toegepast, waarbij wandel-, fiets- en ruiterspaden ruimtelijk worden gescheiden van plekken waar de natuur niet mag worden verstoord. De recreatiedruk op de natuurgebieden wordt verder verminderd door alternatieve recreatiemogelijkheden elders in de gemeente te bieden en in te zetten op verbreding van de binnenduinstrand om te dienen als buffer voor kwetsbare natuurgebieden.

Sport(terreinen)

De drie wijken van Den Helder (Stad binnen de Linie, Nieuw Den Helder & De Schooten) en Julianadorp hebben minimaal één sportcomplex waarop verschillende sporten beoefend kunnen worden. Voor een aantal sporten is een centrale accommodatie beschikbaar in de gemeente, zoals een atletiekbaan, een wielervedbaan en een zwembad. Daarnaast zijn er een aantal sporthallen in de gemeente voor het beoefenen van binnensport. De sporthallen zijn op basis van behoefte verspreid over de gemeente. Ruimte voor nieuwe sporthallen wordt enkel gegeven indien de behoefte hieraan duidelijk aangetoond is.

We stimuleren sport en beweging in de openbare ruimte, om zo bij te dragen aan een gezonde leefomgeving. Voor jongere kinderen zijn speeltuinen en speelplaatsen hiervoor erg belangrijk. In iedere buurt is een speeltuin/speelplaats aanwezig, met veilige en kwalitatief goede speeltoestellen.

Volkstuincomplexen

Den Helder kent diverse volkstuincomplexen. Volkstuinen spelen een belangrijke rol voor onze inwoners, om hun hobby te kunnen uitoefenen, om elkaar te ontmoeten en om op een actieve manier gezond eten te verbouwen. Ook leveren volkstuincomplexen een bijdrage aan de hoeveelheid groen in de gemeente, wat bijdraagt aan onder andere biodiversiteit en klimaatadaptatie. Daarom streven we naar voldoende beschikbaarheid van volkstuinen en een goede spreiding van de complexen over de gemeente.

Binnenwater

Water speelt een belangrijke rol in de gemeente Den Helder. Niet alleen worden we aan drie zijden omringd door de zee, het binnenwater is van levensbelang voor de agrarische sector en vormt een belangrijk onderdeel van het karakter van de wijken en het wonen en werken in de gemeente Den Helder. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld het Noordhollands Kanaal, het Helders Kanaal, de Groene Slenk en de fiets/kanoroute tussen Julianadorp in Den Helder.

Binnenwater speelt een belangrijke rol in het klimaatbestendig maken van de buurten en wijken in de gemeente. Bij zware neerslag zorgt oppervlaktewater voor het tijdelijk vasthouden en bergen van regenwater, waardoor de capaciteit van het riool minder onder druk komt te staan en eventuele wateroverlast wordt verminderd. Om deze reden streven we naar de aanwezigheid van voldoende oppervlaktewater in de gebouwde omgeving. Daarnaast voegt de aanwezigheid van water in veel gevallen ook kwaliteit toe aan de omgeving, wat bijdraagt aan aantrekkelijke woonmilieus. Water is naast groen ook belangrijk voor de ecologische kwaliteit. Daarom speelt water een belangrijke rol bij het verbeteren van de biodiversiteit.

Het water in de gemeente heeft in sommige gevallen ook een recreatieve functie, bijvoorbeeld met het beoefenen van verschillende watersporten. We hebben de ambitie om in de toekomst de fiets/kanoroute

te verlengen door het zuidelijke deel van de Duinzoom en de vaarroute langs De Stelling (Liniegracht – Helden Kanaal) volledig doorvaarbaar te maken.

Een belangrijk vraagstuk voor de toekomst is de beschikbaarheid van voldoende, kwalitatief goed water. Verzilting, het zouter worden van grond- en oppervlaktewater, is een grote bedreiging voor de bollensector in de Koegraspolder, maar ook voor de natuur en het groen in de gemeente. Indien in de toekomst vaker sprake zal zijn van warme, droge periodes als gevolg van klimaatverandering wordt het aanwezige risico op verzilting vergroot. Ook een stijging van de zeespiegel geeft extra risico's op verzilting, door het vergroten van de kweldruk onder de duinen door. Met het verbreden van de binnenduinrand worden de risico's als gevolg van deze kweldruk deels tegengegaan, maar rekening moet worden gehouden dat op termijn aanvullende maatregelen nodig zijn om de toekomst van de bollensector te bestendigen of in ieder geval te verlengen. Een van de oplossingsrichtingen is het vasthouden van extra oppervlaktewater in de polder, bijvoorbeeld in de vorm van grootschalige waterberging. Door de hoeveelheid oppervlaktewater te vergroten neemt het risico op verzilting en watertekort als gevolg van droogte af.